

PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY V OBLASTI VÝZNAMNÉ TRŽNÍ SÍLY

Ministerstvo průmyslu a obchodu vypracovalo společně s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže návrh novely zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Obsahem novely je zapracování částí zákona č. 395/2000 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů („ZoVTS“) do výše uvedených dvou zákonů a následné zrušení tohoto, odbornou veřejností tolik kritizovaného, zákona. Uvedený postup doporučila ministerstvu nejen Národní ekonomická rada vlády, ale i řada odborníků včetně meziresortní komise, tvořené zástupci ministerstev financí, průmyslu a obchodu a zemědělství a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Již přes rok účinný ZoVTS vychází z předpokladu, že dodavatelé velkých obchodních řetězců mohou být těmito řetězci poškozováni a nejsou schopni dostatečně prosazovat svá práva. ZoVTS tak ukládá především maloobchodním řetězcům řadu povinností, mimo jiné např. stanoví zákaz prodeje zboží za nižší cenu než nákupní, zákaz vracení zboží dodavateli těsně před uplynutím lhůty spotřeby (vratky) a povinnost hradit faktury do 30 dnů od dodání zboží. Řetězcům hrozí za porušení povinností pokuta až do výše deseti milionů korun nebo deseti procent z čistého obratu za poslední ukončené účetní období. ZoVTS je z řady důvodů považován za legislativně velmi nekvalitní a velmi těžko použitelný zákon. Přestože ve věci jeho porušení bylo zahájeno několik šetření, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže („UOHS“) prozatím dospěl k rozhodnutí pouze v jednom případě (Kaufland). Proto se zdá být záměr ministerstva a UOHS zrušit ZoVTS jednoznačně pozitivním.

Návrh novely, který má předcházet zrušení ZoVTS a který na svých internetových stránkách ministerstvo a UOHS zveřejnili, však nelze považovat za krok správným směrem.

Rozšíření regulace

Na první pohled patrnou, ale nikoliv zásadní změnou je nahrazení pojmu „významná tržní síla“ pojmem „významné ekonomické postavení soutěžitele“. Novela stanoví vyvratitelnou domněnku, že významné ekonomické postavení zaujímá každý soutěžitel, jehož čistý obrat za poslední ukončené účetní období na trhu České republiky přesahuje 5 miliard Kč.

Naprosto nejzásadnějším rozdílem oproti dosavadní úpravě tak je širší dopadu navrhované právní úpravy. Zatímco ZoVTS se uplatnil pouze při prodeji zemědělských a potravinářských produktů, navrhovaná novela nikterak neomezuje sektory, na které bude dopadat. **Pokud tedy bude novela přijata, zavede naprosto novou veřejnoprávní regulaci prakticky všech subjektů s obratem vyšším než 5 miliard Kč.**

Povinnosti, které novela ukládá, budou představovat pro tyto subjekty velmi významnou dodatečnou zátěž. Přesto ministerstvo ani UOHS nijak neozřejmili, z jakého důvodu chtějí rozšířit regulaci v oblasti významné tržní síly i na subjekty, podnikající v jiných oborech než je prodej potravin a zemědělských produktů.

Omezení prodeje „pod cenou“

Navrhované novelizované znění zákona o cenách výrazně zpřísňuje zákaz prodeje zboží za cenu nižší, než byla cena nákupní. Doba trvání sezónních výprodejů nabízející zboží „pod cenou“ by byla po účinnosti novely omezena maximálně na 30 dní. Stejně tak i zboží nově uváděné na trh bude možné cenově zvýhodňovat pouze po dobu 30 (případně 60) dnů. Doprodaje zásob bude možné nabízet výhradně jen v případě ukončení, či změny obchodní činnosti prodávajícího.

Pokud vezmeme v úvahu, že tato omezení se budou vztahovat na všechny subjekty, které na trhu České republiky dosáhly obratu min. 5 miliard Kč, pak si lze představit celou řadu odvětví, ve kterých budou tyto zákazy vyvolávat značné problémy a změni obchodní a marketingová pravidla prodeje.

Rozsah navrhované regulace je skutečně závažnější, tím spíše, že ministerstvo ani úřad nezveřejnili žádné ekonomické analýzy a podklady, ze kterých by vyplývala potřeba těchto omezení.

Dopad na spotřebitele

Navrhovaná novela představuje veřejnoprávní regulaci cenové politiky soukromoprávních subjektů. Zasahování veřejné moci do soukromoprávních poměrů nad nezbytnou mez je vždy velice diskutabilní. Narušení rovnováhy přirozených tržních mechanismů může v konečném důsledku vést k umělému vytváření vyšších konečných cen zboží, tedy prakticky zvýšení cen pro spotřebitele. Toto vše může mít poměrně negativním vliv na podnikání subjektů s čistým obratem vyšším než 5 miliard Kč, kdy budou bez zřejmé potřeby diskriminováni oproti subjektům s „nižší tržní silou“.

Navrhovaná novelizace (tj. stav uvedený na stránkách UOHS ke dni 1.8.2011) tedy ve svém důsledku může mít prakticky pouze negativní dopady a její pozitiva jsou pochybná. Z toho důvodu se velmi přimlouváme za to, aby konečná podoba tohoto zákona prošla důkladnější odbornou i veřejnou diskusí.

Závěr

Současný ZoVTS, který vznikl nestandardním legislativním postupem, má být nahrazen novelou, jejíž dopady nebyly evidentně důkladně zváženy. Vzhledem k rozsahu regulace, který přináší, je rovněž zcela nedostatečně odůvodněná. Připravená novela bohužel opakuje stejné chyby, pro které byl ZoVTS kritizován. Stále však věříme, že námi popisovaný text novely bude po připomínkách ze strany odborné veřejnosti přepracován tak, aby nedošlo k opakování minulých chyb.

Autor: Mgr. Stanislav Servus

31. 8. 2011

Zdroj: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-zmeny-v-oblasti-vyznamne-trzni-sily-76281.html>